

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
ग्रंथपालन आणि माहितीशास्त्र विशारद (B.Lib I. Sc.)
परीक्षा : डिसेंबर - २०२४
सत्र - २

विषय : माहिती तंत्रज्ञानाचे ग्रंथालयातील उपयोजन (BL-23-225/BL31-225)

दिनांक : ०६/१२/२०२४ गुण : १०० वेळ : दु. २.०० ते दु. ५.००

सूचना: १) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

- प्र.१ योग्य पर्याय निवडा (१०)**
१. ----- मध्ये व्यक्तीशी प्रत्यक्ष संपर्क साधून त्यांच्याकडून डेटा प्राप्त केला जातो.
अ) प्राथमिक मार्ग ब) द्वितीयक मार्ग
क) तृतीयक मार्ग ड) चतुर्थक मार्ग
 २. ----- संगणकाला वैयक्तिक संगणक देखील म्हणतात.
अ) मेनफ्रेम ब) मिनी
क) मायक्रो ड) सुपर
 ३. ८ बिट्स एकत्रित आल्यावर ----- बाइट तयार होतो.
अ) १ ब) २
क) ३ ड) ४
 ४. ----- आज्ञावलीची निर्मिती विद्यापीठ अनुदान मंडळातर्फे केलेली आहे.
अ) स्लिम ब) कोहा
क) सोल ड) ई-ग्रंथालय
 ५. स्कॅनरचा ----- प्रकार आहे.
अ) फ्लॅटबेड स्कॅनर ब) शिट-फेड स्कॅनर
क) ड्रम स्कॅनर ड) वरील सर्व
 ६. नेटवर्कमधील जोड ----- या खुणेने दाखवितात.
अ) ○ ब) □
क) △ ड) ◇
 ७. रिंग व स्टार टोपोलॉजीचे मिश्र स्वरूप म्हणजे ----- टोपोलॉजी होय.
अ) रिंग ब) ट्रि
क) लूप ड) स्टार
 ८. ----- म्हणजे लुकलुकणारी उभी छोटी रेघ.
अ) स्करोल बार ब) रूलर्स
क) स्टेटस बार ड) इनसर्शन पॉईंट
 ९. ----- हे सर्वात लोकप्रिय सर्च इंजिन आहे.
अ) Yahoo ब) Google
क) Bing ड) Ask
 १०. कॉलम हा सेलचा ----- गट आहे.
अ) उभा ब) आडवा
क) दोन्ही अ व ब ड) यापैकी नाही

- प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (३०)
१. संगणक म्हणजे काय ? संगणकाचे प्रकार स्पष्ट करा.
 २. ग्रंथालय संगणकीकरण करण्याची सोल व स्लिम या आज्ञावली स्पष्ट करा.
 ३. अंकीय ग्रंथालय म्हणजे काय ? अंकीय ग्रंथालयाची आवश्यकता सांगा.
- प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (४०)
१. नेटवर्कची संकल्पना स्पष्ट करून नेटवर्कचे प्रकार सांगा.
 २. डेटा, माहिती व ज्ञान संकल्पना स्पष्ट करा.
 ३. ग्रंथालयामधील दैनंदिन कामांचे संगणकीकरण कसे केले जाते ?
- प्र.४ टिपा लिहा (कोणत्याही २) (२०)
१. बारकोड
 २. संगणक स्मृती
 ३. संगणकाची वैशिष्ट्ये

English Translation

Information Technology in Library it's application (BL-23-225/BL31-225)

- Q. 1 Choose the correct option** (10)
1. In the ----- data is obtained from the person by directly contacting them.
 - a) Primary way
 - b) Secondary way
 - c) Tertiary way
 - d) Quaternary way
 2. A ----- computer is also called a personal computer.
 - a) Main Frame
 - b) Mini
 - c) Micro
 - d) Super
 3. When 8 bits are added together, ----- bytes are formed.
 - a) 1
 - b) 2
 - c) 3
 - d) 4
 4. ----- software is prepared by the University Grants Board.
 - a) SLIM
 - b) KOHA
 - c) SOUL
 - d) E-Granthalay
 5. The type of scanner is ----- .
 - a) Flatbed scanner
 - b) Shit fed scanner
 - c) Drum scanner
 - d) All of the above
 6. Connections in the network are indicated by ----- symbols.
 - a) ○
 - b) □
 - c) △
 - d) ◇
 7. A mixed form of ring and star topology is ----- topology.
 - a) Ring
 - b) Tree
 - c) loop
 - d) Star
 8. ----- means a blinking vertical line.
 - a) Scroll bar
 - b) Rulers
 - c) Status bar
 - d) Insertion point
 9. ----- is the most popular search engine.
 - a) Yahoo
 - b) Google
 - c) Bing
 - d) Ask
 10. A column is a ----- group of cells.
 - a) Vertical
 - b) Horizontal
 - c) Both a and b
 - d) None of these

- Q. 2 Answer the following in short (Any 2) (30)**
1. What is a computer? Explain the types of computers.
 2. Explain SOUL and SLIM software for library computerization.
 3. What is digital library? Explain the need of digital library.
- Q. 3 Answer the following in detail (Any 2) (40)**
1. Explain the concept of network and state the types of network.
 2. Explain the concepts of data, information and knowledge.
 3. How are the day-to-day operations in the library computerized?
- Q. 4 Write Short notes (Any 2) (20)**
1. Barcode
 2. Computer memory
 3. Computer Features
-